

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНДУСТРІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА БІЗНЕСУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Третяк М. В., к.н. з держ. упр., докторант (УкрДУЗТ),
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-0414-0238>*

У статті досліджено сучасні підходи до державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства бізнесу в умовах трансформації економіки України. Обґрунтовано необхідність переходу від традиційної контролюючої моделі державного управління до моделі фасилітації, що передбачає створення сприятливого регуляторного середовища для розвитку інновацій. Визначено, що ключовою характеристикою ефективної системи є формування прозорого регуляторного поля, у межах якого забезпечується баланс між ризиками інноваційної діяльності та потенційними економічними вигодами за умов належної державної підтримки. Розкрито взаємозв'язок основних напрямів реалізації державної політики, серед яких стратегічне спрямування через механізми розумної спеціалізації, удосконалення фінансових інструментів для залучення інвестицій, розвиток державного замовлення як інструменту формування попиту на інновації, цифровізація адміністративних процедур та стимулювання розвитку людського капіталу. Наголошено на важливості міжвідомчої координації, поетапного впровадження реформ та постійного моніторингу їх результативності з метою своєчасного коригування політики. Запропонований підхід відповідає принципам адаптивного державного управління, орієнтованого на досягнення конкретних соціально-економічних результатів, а реалізація комплексної моделі державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства сприятиме технологічній модернізації економіки України, підвищенню її інноваційного потенціалу та забезпеченню умов для сталого економічного відновлення.

Ключові слова: державне регулювання, інноваційно-індустріальне партнерство, бізнес, розумна спеціалізація, фінансові інструменти, цифровізація, регуляторне середовище, людський капітал, адаптивне управління, відновлення.

STATE REGULATION OF INNOVATIVE-INDUSTRIAL BUSINESS PARTNERSHIP: CURRENT CHALLENGES AND PROSPECTS

Tretyak M. V., Candidate of Sciences in Public Administration, Doctoral Student (USURT)

The article examines modern approaches to state regulation innovation-industrial business partnerships in the context of the transformation of the Ukrainian economy. A number of systemic problems are identified that hinder the development such partnerships, among which the key restraining factor is the institutional weakness of the public administration system. The need to transition from the traditional controlling model of public administration to the facilitation model is justified, which involves the formation of a favorable regulatory environment for the development innovative activity. It is determined that the key characteristic an effective system is the creation of a transparent regulatory field within which the risks innovative activity and potential economic benefits are balanced,

provided that proper state support is provided. Special attention is paid to the principle of accessibility, which involves ensuring equal access for all participants to state support instruments, financial resources and infrastructure for innovative development. The relationship between key areas state policy implementation is revealed, in particular, strategic direction based on smart specialization, improvement of financial instruments for attracting investments, development state procurement as a mechanism for generating demand for innovations, digitalization administrative procedures and stimulation of human capital development. It is proven that the isolated implementation of individual measures does not provide the proper effect, while their systemic integration forms a synergistic result. The importance of interdepartmental coordination, phased implementation reforms and systematic monitoring of their effectiveness in order to timely adjust state policy is emphasized. The proposed approach corresponds to the principles of adaptive state management, focused on achieving measurable socio-economic results. As a result, it is proven that the implementation of a comprehensive model state regulation innovation-industrial partnership will contribute to the technological modernization of the Ukrainian economy, strengthening its innovation potential and creating the prerequisites for sustainable economic recovery.

Keywords: *government regulation, innovation-industrial partnership, business, smart specialization, financial instruments, digitalization, regulatory environment, human capital, adaptive management, recovery.*

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Сучасний етап глобального економічного розвитку характеризується стрімкою технологічною трансформацією, що докорінно змінює конфігурацію виробничих систем, бізнес-моделей і конкурентних стратегій. В умовах четвертої промислової революції (Industry 4.0) та переходу до економіки знань інноваційна діяльність перетворюється із чинника конкурентної переваги окремих підприємств на ключову детермінанту національної економічної безпеки та стійкості. Здатність держави формувати ефективне інноваційно-індустріальне середовище, де бізнес, наукові установи та публічні інститути діють як партнери, а не відокремлені суб'єкти, стає вирішальною умовою сталого економічного зростання.

Для України зазначена проблематика набуває особливої гостроти з огляду на сукупність системних чинників. По-перше, вітчизняна промисловість зазнала суттєвої деіндустріалізації впродовж трансформаційного періоду, що проявляється у скороченні частки

переробної промисловості у структурі ВВП, домінуванні сировинних і низькотехнологічних секторів у структурі експорту та хронічному недофінансуванні науково-технічної сфери. По-друге, агресія Російської Федерації спричинила масштабне руйнування виробничої та інфраструктурної бази, зумовивши нагальну потребу у переосмисленні стратегій відбудови на засадах технологічної модернізації та диверсифікації. По-третє, існуюча система державного регулювання інноваційної та промислової політики в Україні демонструє низку структурних вад, що перешкоджають становленню повноцінного інноваційно-індустріального партнерства між бізнесом і державою.

З огляду на глобальні мегатренди, що кардинально змінюють умови конкуренції для України відкривається унікальне вікно можливостей для залучення іноземних інвестицій і технологій, локалізації виробництв та інтеграції у європейські інноваційні мережі, що може відбутися за умови формування ефективної системи державного регулювання відповідного

партнерства. Таким чином, розв'язання проблеми вдосконалення державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства бізнесу в Україні є необхідною передумовою забезпечення технологічного суверенітету, конкурентоспроможності національної економіки та успішного повоєнного відновлення країни на засадах «розумної» реіндустріалізації та сталого інноваційного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій і виділення невирішених частин загальної проблеми. Проблематика державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства бізнесу є предметом активних наукових дискусій як у вітчизняній, так і в зарубіжній економічній науці. Значний внесок у розвиток теоретико-методологічних засад дослідження взаємодії держави та бізнесу в інноваційній сфері зробили провідні зарубіжні вчені. Зокрема, М. Портер у своїх працях обґрунтував концепцію національних конкурентних переваг і кластерних систем як ключових чинників інноваційного розвитку промисловості [1]. Дж. Стігліц і Б. Грінвальд досліджували природу ринкових провалів у сфері знань та інновацій, акцентуючи на необхідності активної ролі держави у стимулюванні технологічного прогресу [2]. Важливе значення для розуміння інституційних механізмів державного регулювання мають також праці Д. Норта, присвячені ролі інституцій у забезпеченні довгострокового економічного зростання [3]. Також у сучасній зарубіжній літературі значна увага приділяється концепціям потрійної та чотирирівневої спіралі (Triple та Quadruple Helix), які розкривають механізми взаємодії між державою, бізнесом, університетами та громадянським суспільством як ключовими суб'єктами інноваційних екосистем [4-5]. Ці підходи формують теоретичне підґрунтя для дослідження інноваційно-індустріального партнерства

як складної багаторівневої системи взаємодії.

Серед українських дослідників вагомих внесок у розроблення проблематики державного регулювання інноваційної діяльності зробили В. Геєць, В. Семиноженко [6], О. Амоша, В. Антонюк, А. Землянкін та ін. [7], які досліджували особливості формування національної інноваційної системи України, а також інструменти державної підтримки технологічного оновлення промисловості. Їхні наукові напрацювання заклали підґрунтя для подальшого осмислення ролі держави у стимулюванні інноваційних процесів та розвитку промислового сектору. Окремий напрям сучасних наукових досліджень становлять праці В. Диканя [8], І. Токмакової [9], Л. Євчука [10] та інших вчених, присвячені розбудові індустріальних парків в Україні. У межах цих досліджень особлива увага приділяється інституційним засадам їх функціонування, механізмам державної підтримки, інструментам залучення інвестицій, а також їх ролі у стимулюванні інноваційно-індустріального розвитку та поглибленні кооперації між суб'єктами господарювання. Такі підходи дозволяють розглядати індустріальні парки як важливий елемент формування сучасної інноваційної інфраструктури держави.

Попри значний обсяг накопичених наукових знань, проблема комплексного дослідження державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства бізнесу набуває особливої актуальності в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення України.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та розроблення комплексного підходу до формування ефективної системи державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства бізнесу в Україні, що базується на переосмисленні ролі держави як активного фасилітатора інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Інноваційно-індустріальне партнерство слід розуміти як багатоаспектну систему взаємодії між державою, бізнесом і науковими установами, у межах якої держава виконує функції регулятора та замовника, бізнес – інвестора й виконавця, а науковий сектор – генератора знань та інноваційних рішень. На відміну від класичного державно-приватного партнерства, таке партнерство орієнтоване передусім на розвиток високотехнологічних секторів економіки та створення продукції з високою доданою вартістю.

У межах інноваційно-індустріального партнерства формуються різні моделі взаємодії, що відображають специфіку поєднання ресурсів і компетенцій його учасників. Зокрема, важливу роль відіграє створення технологічних парків та індустріальних кластерів, які забезпечують просторову концентрацію виробничих і наукових потужностей та функціонують у сприятливому регуляторному й податковому середовищі. Поширеною є також практика формування спільних дослідницько-розробницьких центрів, у межах яких відбувається кооперація промислових підприємств з університетами за підтримки державних програм і грантових механізмів.

Сучасний стан державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства в Україні характеризується поступовим переходом від фрагментарних інструментів підтримки до формування цілісної екосистеми, адаптованої до умов воєнного стану та стратегічних орієнтирів євроінтеграції. Така трансформація супроводжується оновленням нормативно-правової бази, активізацією інституційних механізмів та впровадженням нових форм взаємодії між державою, бізнесом і науковим сектором.

Важливим кроком у цьому напрямі стало оновлення законодавчого фундаменту, зокрема розгляд проекту

Закону «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності» [11], який закладає підґрунтя для системного розвитку інноваційного партнерства. У документі вперше на законодавчому рівні передбачено механізми спільного фінансування інноваційних проєктів державою та приватним сектором, а також запроваджено нові інструменти підтримки, зокрема інноваційні гранти та ваучери, що розширюють можливості малих і середніх підприємств у доступі до наукових розробок. Слід вказати і на дерегуляційні зміни, які спрямовані на спрощення процедур трансферу технологій, створених за державні кошти, у приватний сектор.

Паралельно держава посилює роль індустріальних парків як ключових центрів розвитку інноваційно-індустріального партнерства. У межах відповідних програм стимулювання [12] здійснюється фінансування інженерно-транспортної інфраструктури, що створює передумови для локалізації виробництва та залучення інвестицій. Розширення мережі індустріальних парків і впровадження спеціальних умов співфінансування, зокрема для територій, що постраждали від бойових дій, свідчать про прагнення держави забезпечити регіональну збалансованість розвитку та відновлення економічного потенціалу.

Не менш важливим напрямом є гармонізація національного регуляторного середовища з нормами Європейського Союзу, що охоплює реформування сфери інтелектуальної власності та впровадження європейських стандартів захисту прав. Участь у спільних програмах підтримки досліджень і інновацій сприяє інтеграції українських науковців і підприємств у європейський інноваційний простір та розширює можливості комерціалізації розробок.

Попри позитивну динаміку, зберігається низка системних проблем, що стримують розвиток інноваційно-індустріального партнерства в Україні, зокрема на сучасному етапі державне

регулювання інноваційно-індустріального партнерства в Україні функціонує в умовах безпрецедентних викликів, що мають комплексний характер і охоплюють безпекову, інституційну та фінансову площини.

Насамперед вагомий вплив справляють безпекові та геополітичні ризики, зумовлені тривалою військовою агресією, яка призводить до руйнування промислових потужностей, порушення виробничих ланцюгів та відтоку людського капіталу. За таких умов суттєво зростають вимоги інвесторів до держави щодо впровадження ефективних механізмів страхування воєнних ризиків, які, однак, на сьогодні перебувають на стадії становлення та не забезпечують повного покриття потреб бізнесу.

Суттєвим демотиваційним фактором виступає інституційна слабкість системи державного управління, що проявляється у відсутності єдиного координаційного центру, здатного інтегрувати потреби промислового сектору з науково-дослідним потенціалом. Додаткові ускладнення створює високий рівень бюрократизації процедур отримання державної підтримки, що знижує їх доступність та ефективність для суб'єктів господарювання. Окремою проблемою залишається недосконалість нормативно-правового забезпечення у сфері захисту інтелектуальної власності, що обмежує стимули до інноваційної діяльності та комерціалізації наукових розробок. Фрагментарність нормативно-правової бази, недостатня координація між профільними міністерствами і відомствами, обмеженість фінансових інструментів підтримки технологічного підприємництва, нерозвиненість інституційної інфраструктури трансферу технологій та комерціалізації результатів досліджень. Ці вади зумовлюють значний розрив між задекларованими цілями інноваційної політики та реальними результатами її реалізації. Окремою проблемою є відсутність цілісної концепції

інноваційно-індустріального партнерства бізнесу як специфічного об'єкта державного регулювання. У чинній регуляторній практиці інноваційна і промислова політика нерідко реалізуються паралельно, без належної синергії між собою, що знижує ефективність публічних витрат і гальмує формування інноваційно орієнтованих індустріальних кластерів, технопарків та інших форм просторово-організованого партнерства.

Значний вплив на розвиток інноваційно-індустріального партнерства має обмеженість фінансових ресурсів держави, що ускладнює реалізацію масштабних програм підтримки. У таких умовах держава змушена активніше застосовувати альтернативні інструменти стимулювання, зокрема податкові пільги, митні преференції на імпорт обладнання, а також механізми індивідуального супроводу інвесторів.

В умовах інноваційної економіки держава вже не може обмежуватися функцією коректора ринкових провалів. Вона покликана виступати активним учасником створення умов для інноваційної діяльності, зокрема формувати інститути, знижувати транзакційні витрати партнерства, поглинати первинний ризик, недоступний для приватного капіталу. Саме тому сучасна наукова думка та міжнародна практика [13-15] дедалі частіше звертаються до концепту держави-фасилітатора, що не диктує напрями технологічного розвитку, але створює умови, у яких бізнес готовий здійснювати довгострокові інноваційні інвестиції.

Фасилітаторська роль держави реалізується через кілька взаємопов'язаних функцій. По-перше, це функція архітектора правил – розробка та підтримання регуляторної рамки, яка забезпечує передбачуваність умов діяльності, захист інтелектуальної власності та чесну конкуренцію. По-друге, функція каталізатора інвестицій – залучення приватного капіталу через

механізми державного співфінансування, гарантій і ризик-розподілу. По-третє, функція коннектора – організація взаємодії між науковими установами, промисловими підприємствами, фінансовими інституціями та міжнародними партнерами в єдиних інноваційних екосистемах.

Перехід від контролерської до фасилітаторської моделі не означає послаблення державного впливу на економічні процеси – навпаки, він передбачає його якісне переосмислення. Ефективна держава-фасилітатор застосовує більш тонкі, але й більш дієві механізми впливу: регуляторні пісочниці для тестування інновацій, механізми швидкого ліцензування нових технологій, гнучкі стандарти та технічні регламенти, що адаптуються до темпів технологічного розвитку. Вищезазначені підходи активно впроваджуються у країнах, які є технологічними лідерами, а саме Сінгапурі, Великій Британії, Нідерландах, Ізраїлі та Південній Кореї.

Центральним елементом ефективної системи державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства є «прозоре ігрове поле» – сукупність правил, інструментів і інститутів, що забезпечують передбачувані та справедливі умови для всіх учасників інноваційного процесу. Концептуально ця система будується на трьох взаємопов'язаних принципах [15]: прозорості, балансованості та доступності.

Принцип прозорості передбачає відкритість критеріїв надання державної підтримки, зрозумілість процедур участі у спільних проєктах та публічність результатів реалізованих ініціатив. Прозорість є необхідною умовою довіри бізнесу до держави як партнера, без якої жоден механізм інноваційно-індустріального партнерства не може функціонувати ефективно. У практичному вимірі це означає запровадження відкритих реєстрів партнерських проєктів, онлайн-платформ подачі заявок на

державну підтримку та публічної звітності про використання коштів.

Принцип балансування стосується розподілу ризиків і вигод між державою та бізнесом. Інноваційна діяльність за своєю природою пов'язана з високим ступенем невизначеності: значна частина проєктів не досягає запланованих результатів, а терміни комерціалізації нерідко суттєво перевищують початкові оцінки. У таких умовах бізнес схильний до недоінвестування в інновації, особливо в базові та проривні технології. Держава, спираючись на суспільні інтереси та довгострокове стратегічне бачення, може і повинна брати на себе частину цього ризику, забезпечуючи тим самим умови для залучення приватних інвестицій у пріоритетних напрямках.

Конкретними інструментами збалансування ризиків є: гранти на проведення досліджень і розробок, поворотне фінансування на пільгових умовах, механізми державного страхування інноваційних ризиків, гарантії державних закупівель інноваційної продукції, а також податкові інструменти — R&D-кредити, прискорена амортизація інноваційного обладнання, режим «патентного боксу» для доходів від інтелектуальної власності. Міжнародний досвід засвідчує, що найвищої ефективності досягають комбіновані пакети підтримки, що поєднують кілька інструментів і адаптуються до стадії інноваційного циклу.

Принцип доступності передбачає забезпечення рівних можливостей для участі у інноваційно-індустріальному партнерстві не лише для великих корпорацій, але й для малого та середнього бізнесу, стартапів і наукових установ. Це вимагає диференційованих підходів до підтримки: спрощених процедур для малих суб'єктів, спеціальних програм для науково-дослідних організацій, механізмів включення стартапів у ланцюги постачання великих підприємств. Зокрема, програми типу SBIR (Small Business

Innovation Research), успішно реалізовані у США, демонструють, що малі підприємства можуть бути надзвичайно ефективними генераторами проривних інновацій за умови належного регуляторного забезпечення.

Ключовою передумовою успішного інноваційно-індустріального партнерства є досягнення синергетичного ефекту між промисловим потенціалом бізнесу та стратегічним баченням держави. Промисловий потенціал бізнесу охоплює виробничу інфраструктуру, технологічні компетенції, ринковий досвід, підприємницьку культуру та здатність до ефективної комерціалізації нових продуктів і процесів. Стратегічне бачення держави виражається у визначенні пріоритетних напрямів технологічного розвитку, формуванні довгострокових програм підтримки та здатності координувати зусилля різних суб'єктів навколо спільних цілей.

Синергія цих двох складових не виникає автоматично – вона є результатом цілеспрямованої інституційної роботи. Для її досягнення необхідні механізми постійного діалогу між бізнесом і владою: галузеві ради, технологічні платформи, форсайт-процеси, спільні лабораторії та дослідницькі центри. Ці механізми дозволяють, з одного боку, збагачувати державне стратегічне планування актуальними ринковими сигналами і технологічними трендами, а з іншого – орієнтувати бізнес-стратегії на довгострокові суспільні пріоритети, забезпечуючи тим самим узгодженість приватних та публічних інтересів.

Яскравим прикладом успішної реалізації такої синергії є досвід Південної Кореї та Тайваню [16], де цілеспрямована промислова політика у партнерстві з провідними корпораціями дозволила здійснити стрибок від аграрно-сировинних до технологічно розвинених економік впродовж двох-трьох десятиліть. Не менш показовим є досвід Ізраїлю, де програма *Yozma* зі стимулювання венчурного

фінансування, реалізована у 1990-х роках, заклала підвалини для формування однієї з найрозвиненіших у світі стартап-екосистем [17]. Спільним знаменником цих успішних випадків є активна, але ринково-узгоджена роль держави, що не замінює ринкові механізми, а потенціює їх.

Для України формування синергії між промисловим потенціалом бізнесу та стратегічним баченням держави є особливо актуальним у контексті відбудови, замість простого відновлення зруйнованих потужностей Україна може закласти нові технологічні основи, залучаючи сучасні виробничі платформи, цифрові рішення та «зелені» технології. Реалізація цього потенціалу можлива лише за умови, що держава й бізнес зможуть діяти як справжні партнери, а не як взаємно підозрілі контрагенти.

Узагальнення теоретичних підходів та аналіз міжнародного досвіду дозволяють сформулювати п'ять взаємопов'язаних стратегічних напрямів вдосконалення системи державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства бізнесу в Україні (рис. 1). Кожен із них є відповіддю на конкретний системний виклик і передбачає комплекс законодавчих, інституційних та фінансових заходів, що мають реалізовуватися синхронно, а не ізольовано одне від одного.

Концепція «Розумної спеціалізації» (Smart Specialization Strategy, S3) є сучасним підходом до регіональної інноваційної політики, який виник у Європейському Союзі як відповідь на проблему неефективного розпорощення ресурсів у розвитку територій. Її ключова ідея полягає в тому, що регіони не повинні намагатися розвивати «все одразу», а мають зосередитися на тих сферах, де вони вже мають або можуть сформувати конкурентні переваги [18]. Це означає стратегічний вибір обмеженої кількості пріоритетів, які базуються на наявних наукових, технологічних, виробничих і кадрових ресурсах.

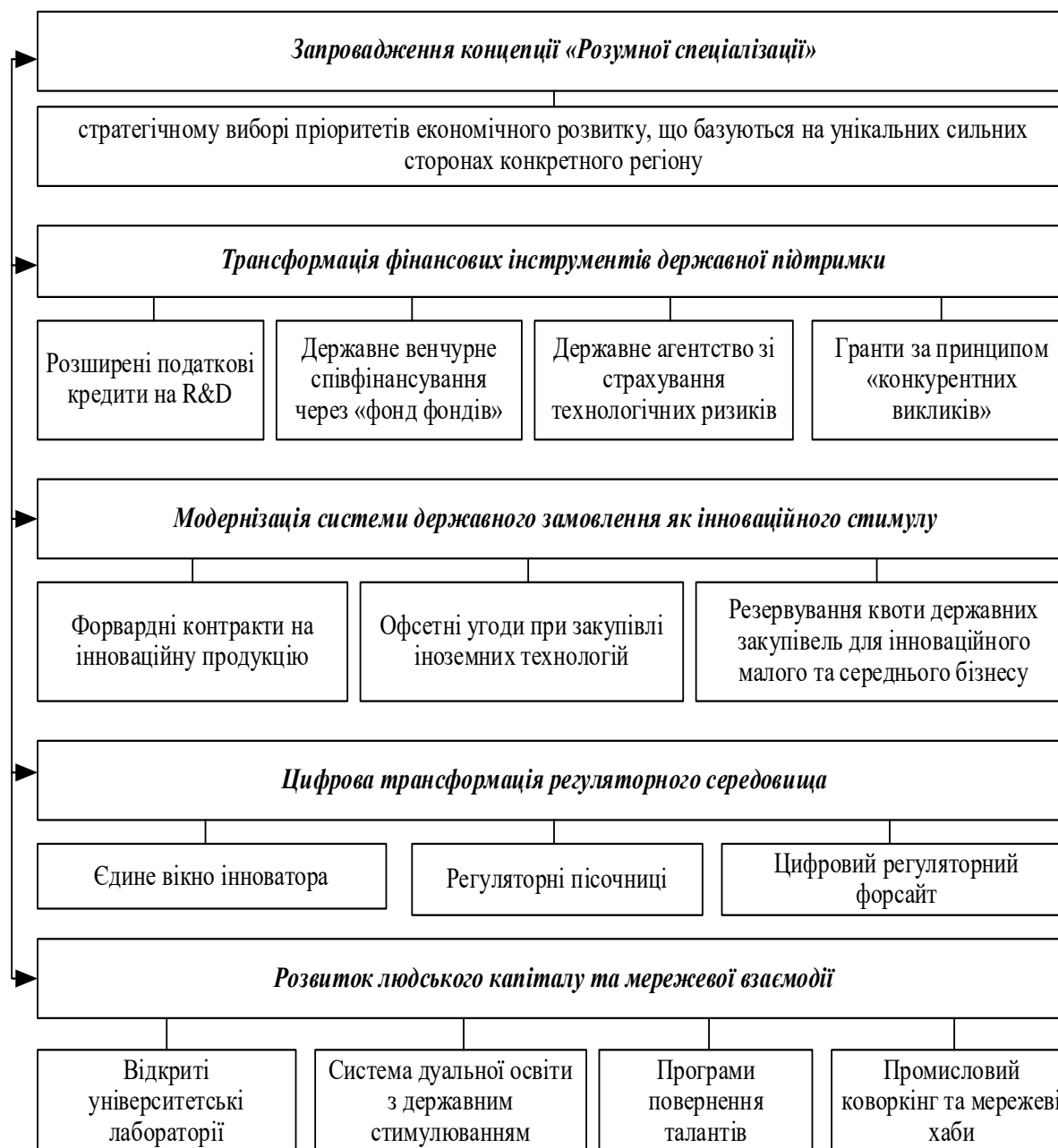

Рис. 1. Напрямки державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства бізнесу в Україні (розробка автора)

Формування ефективної привабливості інноваційних проєктів для інноваційної екосистеми потребує комплексного застосування фінансових інструментів, спрямованих на зниження бар'єрів для суб'єктів інноваційної діяльності. Одним із ключових механізмів у цьому контексті виступає модель «фонду фондів», яка передбачає участь держави як співінвестора поряд із приватним капіталом, що дозволяє розподіляти ризики та підвищувати привабливість інноваційних проєктів для інвесторів. Додатковим елементом підтримки є страхування технологічних ризиків, що сприяє зменшенню невизначеності при реалізації складних науково-технічних розробок. Водночас застосування податкових кредитів на дослідження та розробки (R&D) стимулює підприємства до нарощування внутрішнього інноваційного потенціалу

шляхом інвестування у власні наукові дослідження.

Важливу роль у розвитку інновацій відіграє механізм державного замовлення, який трансформує державу у активного учасника ринку як першого споживача інноваційної продукції. Використання форвардних контрактів забезпечує розробникам гарантії збуту ще на етапі створення продукту, що знижує комерційні ризики та сприяє прискоренню інноваційного циклу. Паралельно офсетні угоди дозволяють інтегрувати іноземні технології в національну економіку через механізми локалізації виробництва та передачі знань. Запровадження квот для малого та середнього бізнесу у системі державних закупівель забезпечує ширший доступ інноваційних компаній до ресурсів і стимулює конкуренцію.

Сучасне цифрове регулювання спрямоване на оптимізацію взаємодії між інноваторами та державними інституціями шляхом мінімізації адміністративних бар'єрів. Одним із ефективних інструментів у цьому напрямі є регуляторні пісочниці, що створюють можливості для тестування новітніх технологій у контрольованому середовищі без порушення чинного законодавства. Концепція «єдиного вікна» забезпечує спрощення процедур взаємодії з органами влади, зменшуючи транзакційні витрати та час на отримання необхідних дозволів. Водночас застосування форсайт-досліджень дозволяє прогнозувати технологічні тренди та своєчасно адаптувати нормативно-правову базу до нових викликів.

Розвиток людського капіталу та мережевої взаємодії є фундаментальним чинником забезпечення сталості інноваційних процесів. Запровадження дуальної освіти сприяє поєднанню теоретичної підготовки з практичним досвідом, що підвищує якість професійних компетенцій. Особливого значення набувають програми залучення діаспори, які орієнтовані на повернення або

інтеграцію експертизи фахівців, що набули досвіду за кордоном, у національну інноваційну систему. Крім того, створення коворкінгів та інноваційних хабів формує сприятливе середовище для комунікації та кооперації між представниками науки, бізнесу та державного сектору, що, у свою чергу, стимулює генерацію нових ідей і прискорює їх практичну реалізацію.

Висновки. Ефективна система державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства бізнесу потребує якісного переосмислення ролі держави від контролюючого органу до активного фасилітатора, який формує сприятливі умови для продуктивної взаємодії між усіма учасниками інноваційного процесу. Ключовим елементом такої системи є формування «прозорого регуляторного поля», в межах якого ризики інноваційної діяльності збалансовані потенційними вигодами та адекватною державною підтримкою.

Запропоновані напрями реалізації державного регулювання інноваційно-індустріального партнерства бізнесу в Україні є взаємопов'язаними елементами цілісної системи, а не окремими ізольованими заходами. «Розумна спеціалізація» задає стратегічний вектор і дозволяє концентрувати ресурси. Трансформація фінансових інструментів забезпечує капітал для реалізації цього вектора. Модернізація державного замовлення формує передбачуваний ринок збуту для інновацій. Цифровізація регуляторного середовища мінімізує транзакційні витрати для всіх учасників. Нарешті, інвестиції в людський капітал наповнюють систему необхідними компетенціями і знаннями. Реалізація запропонованого комплексу заходів потребує чіткої міжвідомчої координації, поетапного впровадження з обов'язковим моніторингом результатів та готовності до гнучкого коригування інструментів відповідно до зворотного зв'язку від учасників ринку. Це відповідає кращим

стандартам «адаптивного» державного управління, орієнтованого на результат. Лише через синергію промислового потенціалу бізнесу та стратегічного бачення держави Україна зможе здійснити технологічний стрибок, необхідний для сталого економічного відновлення.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Porter M. E. *The Competitive Advantage of Nations*. New York : Free Press, 1990. 855 p.
- Stiglitz J. E., Greenwald B. *Creating a Learning Society: A New Approach to Growth, Development, and Social Progress*. New York : Columbia University Press, 2014. 680 p.
- North D. C. *Understanding the Process of Economic Change*. Princeton : Princeton University Press, 2005. 200 p.
- Etzkowitz H., Leydesdorff L. The Dynamics of Innovation: From National Systems and “Mode 2” to a Triple Helix of University–Industry–Government Relations. *Research Policy*. 2000. Vol. 29, No. 2. P. 109–123.
- Carayannis E. G., Campbell D. F. J. *Mode 3 Knowledge Production in Quadruple Helix Innovation Systems*. New York : Springer, 2012. 63 p.
- Геєць В. М., Семиноженко В. П. *Інноваційні перспективи України*. Харків : Константа, 2006. 272 с.
- Амоша О. І., Антонюк В. П., Землянкін А. І. та ін. *Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення*. Донецьк : ТОВ «Норд Комп'ютер», 2007. 328 с.
- Дикань В. Л. Національна модель індустріального розвитку країни: організаційно-управлінський аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. № 81–82. С. 11–34. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.81-82.287044>
- Токмакова І. В., Курилович В. Р. Дослідження факторів розвитку економічних парків в контексті забезпечення сталого розвитку підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2024. № 85. С. 92–103. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.85.306459>
- Євчук Л. А., Гусаков Ю. В. Проблеми розвитку індустріальних парків в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 19. С. 47–53. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.19.47
- Про прийняття за основу проекту Закону України про підтримку та розвиток інноваційної діяльності: Постанова Верховної Ради України від 11 лют. 2026 р. № 4781-IX. *Верховна Рада України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4781-20#Text>
- Деякі питання державного стимулювання створення та функціонування індустріальних парків: Постанова Кабінету Міністрів України від 04 черв. 2024 р. № 644. *Верховна Рада України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/644-2024-%D0%BF#Text>
- Mazzucato M. *Mission Economy: A Moonshot Guide to Changing Capitalism*. London : Allen Lane, 2021. 288 p.
- Armawan I., Dono L. The Role of the State in the Process of Economic Development Communication. *Jelajah Ekonomi: Jurnal Ekonomi dan Bisnis Indonesia*. 2026. Vol. 1, No. 2. P. 47–58. DOI:10.65307/je.v1i2.66
- Wang Y., Hua X. The State as a Facilitator of Innovation. In book: *The Oxford Handbook of State Capitalism and the Firm*. Oxford : Oxford University Press, 2022. P. 365–383. DOI:10.1093/oxfordhb/9780198837367.013.16
- Cheng A.-T. Reinventing the industrial land use policy in democratized development states – A comparison of Taiwan and South Korea. *Land Use Policy*.

2022. Vol. 112. 105857. DOI: 10.1016/j.landusepol.2021.105857.

17. Wonglimpiyarat J. The innovation policies of Israel: A model for developing countries. *Technovation*. 2016. Vol. 52. P. 18–27. DOI: 10.1016/j.technovation.2016.02.001

18. Foray D. *Smart Specialisation: Opportunities and Challenges for Regional Innovation Policy*. London : Routledge, 2015. 176 p.

REFERENCES

1. Porter M. E. (1990) *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press. 855 p.

2. Stiglitz J. E., Greenwald B. (2014) *Creating a Learning Society: A New Approach to Growth, Development, and Social Progress*. New York : Columbia University Press. 680 p.

3. North D. C. (2005) *Understanding the Process of Economic Change*. Princeton : Princeton University Press. 200 p.

4. Etzkowitz H., Leydesdorff L. (2000) The Dynamics of Innovation: From National Systems and “Mode 2” to a Triple Helix of University–Industry–Government Relations. *Research Policy*. Vol. 29, No. 2. P. 109–123.

5. Carayannis E. G., Campbell D. F. J. (2012) *Mode 3 Knowledge Production in Quadruple Helix Innovation Systems*. New York : Springer. 63 p.

6. Heiets V. M., Semynozhenko V. P. (2006) *Innovatsiini perspektyvy Ukrainy [Innovative prospects of Ukraine]*. Kharkiv: Konstanta. 272 p. (in Ukrainian)

7. Amosha O. I., Antoniuk V. P., Zemliankin A. I. et al. (2007) *Aktyvizatsiia innovatsiinoi diialnosti: orhanizatsiino-pravove ta sotsialno-ekonomichne zabezpechennia [Activation of innovation activity: organizational-legal and socio-economic support]*. Donetsk: TOV “Nord Kompiuter”. 328 p. (in Ukrainian)

8. Dykan V. L. (2023) *Natsionalna model industrialnoho rozvytku krainy: orhanizatsiino-upravlinskyi aspekt [National model of industrial development of the country: organizational and managerial aspect]*. *Bulletin of Transport and Industry Economy*. No. 81–82. P. 11–34. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.81-82.287044>

9. Tokmakova I. V., Kurylovych V. R. (2024) *Doslidzhennia faktoriv rozvytku eko-industrialnykh parkiv v konteksti zabezpechennia staloho rozvytku pidpriemstv [Study of factors of eco-industrial parks development in the context of sustainable enterprise development]*. *Bulletin of Transport and Industry Economy*. No. 85. P. 92–103. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.85.306459>

10. Yevchuk L. A., Husakov Yu. V. (2024) *Problemy rozvytku industrialnykh parkiv v Ukraini [Problems of industrial parks development in Ukraine]*. *Investytsii : praktyka ta dosvid*. No. 19. P. 47–53. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.19.47

11. *Pro pryiniattia za osnovu proektu Zakonu Ukrainy pro pidtrymku ta rozvytok innovatsiinoi diialnosti [On adoption as a basis of the draft Law of Ukraine on support and development of innovation activity]* (2026). *Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4781-20#Text>

12. *Deiaki pytannia derzhavnoho stymuliuвання stvorennia ta funktsionuvannia industrialnykh parkiv [Some issues of state stimulation of creation and functioning of industrial parks]* (2024). *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/644-2024-%D0%BF#Text>

13. Mazzucato M. (2021) *Mission Economy: A Moonshot Guide to Changing Capitalism*. London : Allen Lane. 288 p.

14. Armawan I., Dono L. (2026) *The Role of the State in the Process of Economic Development Communication*. *Jelajah Ekonomi: Jurnal Ekonomi dan Bisnis*

Indonesia. Vol. 1, No. 2. P. 47–58. DOI: 10.65307/je.v1i2.66

15. Wang Y., Hua X. (2022) The State as a Facilitator of Innovation. In: *The Oxford Handbook of State Capitalism and the Firm*. Oxford : Oxford University Press. P. 365–383. DOI: 10.1093/oxfordhb/9780198837367.013.16

16. Cheng A.-T. (2022) Reinventing the industrial land use policy in democratized development states – A comparison of Taiwan and South Korea.

Land Use Policy. Vol. 112. 105857. DOI: 10.1016/j.landusepol.2021.105857

17. Wonglimpiyarat J. (2016) The innovation policies of Israel: A model for developing countries. *Technovation*. Vol. 52. P. 18–27. DOI: 10.1016/j.technovation.2016.02.001

18. Foray D. (2015) *Smart Specialisation: Opportunities and Challenges for Regional Innovation Policy*. London : Routledge. 176 p.

Стаття надійшла 21.04.26

Стаття прийнята до друку після рецензування 26.04.26

Стаття опублікована (оприлюднена) 29.05.26